Eén jaar Stichting Handen af van Wijboschbroek: de balans van één jaar Burgerparticipatie Windenergie in Meierijstad tijdens de Corona-periode

Samenvatting:
Handen Af Wijboschbroek kijkt terug, roept op tot bezinning en bepleit een andere eenvoudige aanpak. De toegepaste burgerparticipatie in het afgelopen jaar is zeer onvoldoende. Veelal is er sprake van eenrichtingsverkeer, inwoners worden alleen geraadpleegd via digitale bijeenkomsten. Externe bureaus vergroten de afstand tussen gemeente en inwoners. De betrokkenheid van de inwoners is laag en voorbehouden aan vooral digitaal vaardigen waardoor velen niet deelnemen. Er is weinig communicatie met het gemeentebestuur en er is grote afstand ontstaan tussen gemeentebestuur en burgers. In deze brief bepleit Handen af van Wijboschbroek een aanpak waarin de communicatie rechtstreeks en op fysieke wijze plaatsvindt tussen gemeente en haar inwoners. Waarin gezond verstand heerst en directe communicatie plaatsvindt tussen gemeente, inwoners en diverse belangenorganisaties. Tijd voor bezinning en uitstel totdat weer met elkaar gesproken kan worden face tot face en zonder het proces op te hangen aan daarvoor ingehuurde externe bureaus. Waarin partijen uitgenodigd worden hun visie en meningen te geven via een heldere en eenvoudige procedure. Het onderwerp is te belangrijk om het op deze wijze voort te zetten.

Informatiebijeenkomst Windenergie Wijboschbroek

Donderdag 22-4-2021 vond de informatiebijeenkomst via Zoom plaats, georganiseerd door de gemeente Meierijstad. Wijboschbroek is een natuurgebied binnen het Natuur Netwerk Brabant.*
Tijdens een Beeldvormende avond van de gemeenteraad op 7-4-2021 werd deze informatiebijeenkomst aangekondigd.
Alle omwonenden in een straal van 1 kilometer rondom het beoogde zoekgebied werden per brief uitgenodigd. Een groot aantal bewoners/belanghebbenden kreeg dus geen brief. Diezelfde avond is door Handen Af van Wijboschbroek een mail gestuurd naar de desbetreffende ambtenaar. Na telefonisch overleg de dag erop is het verspreidingsgebied van de uitnodigingen verruimd naar een straal van 1,5 kilometer, dit bleek het maximaal haalbare. Deze aanpassing had de gemeente kunnen voorkomen door breed uit te nodigen. Mooi dat dit alsnog is aangepast.
Tijdens deze informatiebijeenkomst bleken 60 omwonenden/belanghebbenden deel te nemen.

Eenrichtingsverkeer, extern bureau leidt de dans tijdens de zoom-meeting

De informatiebijeenkomst duurde 1 uur en 45 min. Doel was het informeren m.b.t. de vervolgprocedures windenergie om te komen van zoekgebied naar eventueel 'vindgebied'. Daarnaast het ophalen van informatie voor de formulering van criteria en uitgangspunten voor het aanwijzen van definitieve zoeklocaties.
Gedurende de twee presentaties (een gemeenteambtenaar en een medewerker van Pondera, energieconsultancy) stonden deelnemers te popelen om vragen te stellen. Dit kon alleen via de chat. De voorzitter doorliep enkele vragen uit de chats en liet de beide presentatoren reageren.
Het lukte ons als Stichting Handen af van Wijboschbroek uiteindelijk in het laatste kwartier om via de microfoon aan de inleiders welgeteld 1 vraag te stellen. We kregen een onduidelijk antwoord en helaas was onze beurt voorbij. Om de deelnemers niet te veel te belasten in tijd (…) werd de bijeenkomst afgesloten. Slechts enkele vragenstellers zijn aan bod gekomen, de tijd was om.
Er wordt op deze manier naar onze mening geen informatie opgehaald. Tal van vragen, kritiek en opmerkingen zijn dan wel via de chat ingediend, maar uitwisseling van meningen en argumenten vond niet/kon niet plaatsvinden.
Velen verzochten tijdens de bijeenkomst om voor het vervolgtraject te kiezen voor fysieke bijeenkomsten om zo tot de broodnodige interactie te komen. “Ja het is jammer om een zoom-meeting te moeten houden” zei de gespreksleider, door Corona kan het niet anders!” Dus ieder kan via links en digitale enquêtes zijn of haar mening geven, die worden meegenomen in de lopende routeplanning.

De vele vragen en opmerkingen zullen worden geclusterd en beantwoord, maar door de gekozen werkwijze is dit ondoorzichtig en weinig controleerbaar, waardoor er zeker vele vragen onbeantwoord zullen blijven.
Conclusie: Er was hoofdzakelijk sprake van eenrichtingsverkeer, het gevoel bekroop ons dat voorkomen moest worden dat het uit de hand zou lopen. Een extern bureau hierbij vergrootte naar onze mening de afstand.

N.B. In februari 2020 is bepaald door de Raad van Meierijstad dat Wijboschbroek geschikt kan zijn voor realisering van windturbines. De gehele procedure die nu gevolgd wordt is om dit standpunt te rechtvaardigen. Dat is de omgekeerde weg omdat de burgers niet betrokken waren bij de eerdere besluitvorming.

<u>Handen Af van Wijboschbroek</u>
Het bestuur van Handen Af van Wijboschbroek heeft zich enkele malen schriftelijk gewend tot het College en gevraagd om proactief geïnformeerd te worden over belangrijke ontwikkelingen in het Wijboschbroek. Er gaat beide keren vele maanden overheen voordat er een reactie komt. We moesten 5 maanden wachten op het – overigens negatieve – antwoord op onze eerste brief. Onze tweede brief van 14 januari 2021 heeft nog geen reactie opgeleverd, zelf geen ontvangstbevestiging.
Reactie uit de eerste brief: “We brengen onze informatie en nieuws altijd naar buiten via onze algemene communicatiekanalen: gemeentepagina, website, openbare besluitenlijsten B&W en raadsinformatie via voor eenieder te raadplegen raadsinformatiesysteem Ibabs. Ook uw stichting vragen we dus vooral die openbare bronnen te raadplegen om op de hoogte te blijven”.
Ook Handen Af van Wijboschbroek kan haar leden niet fysiek bijeenroepen om te vergaderen.
Wat betekent dit nu voor een burgerinitiatief? Het betekent dat je steeds nadenkt over een te volgen strategie om ergens een voet tussen de deur te krijgen. En angstvallig alles doorspit om vooral niets te missen. Het blijkt dat we dan soms toch bijeenkomsten missen. ‘De trein dendert voort’.
Onze conclusie kan niet anders zijn: er is geen sprake van communicatie, het college houdt bewust afstand.

<u>Het kan anders</u>
Bij burgerparticipatie gaat het om het betrekken van en de betrokkenheid van burgers bij overheidsbeleid. Maar ook om het nemen van initiatieven, het inspelen op ideeën en denkkracht van inwoners door burgerinitiatieven te faciliteren. Burgers zijn de motor van de gemeente waarin ze wonen. Zij dragen bij aan het realiseren van een leefbare en aantrekkelijke leef- en woonomgeving. Dat doe je in goed overleg met instanties en bewoners. Elkaar serieus nemen is het devies!
De Dorpsraad Wijbosch bijvoorbeeld is in het verleden met gemeente en andere instanties actief geweest met de opstelling en uitvoering van het IDOP (integraal dorps- en ontwikkelingsplan), waarbij de meningsvorming en inspraak van dorpsbewoners centraal stond. Samen met gemeente (toen nog Gemeente Schijndel) en de zorginstelling is vormgegeven aan een betrokken en leefbaar dorp waarin mensen verbonden zijn met elkaar en hun omgeving. En met succes! Daar waar mensen zich serieus genomen voelen, blijkt er heel veel mogelijk! In Wijbosch was de rol van de gemeente extra opmerkelijk. Hield de gemeente aanvankelijk informatieavonden, na een periode van goede samenwerking en omdat we elkaar vonden over wat belangrijk is voor een gemeenschap, vroeg de gemeente voortaan advies aan de dorpsraad en haar bewoners over wat belangrijk is voor het dorp. Wat een omslag! In samenwerking bleek toen heel veel mogelijk. Het dorpsraad-bestuur had korte lijnen met het gemeentebestuur op alle mogelijke manieren.
Onze conclusie: samen kom je verder! En wat belangrijk is, je bepaalt eerst samen wat je wilt en waarom. Daarna zet je gezamenlijk de koers uit.

<u>Meierijstad</u>
De gemeente Schijndel is gefuseerd en opgegaan in Meierijstad. Langzaam maar zeker groeit de afstand met het gemeentebestuur en de gemeenteraad. Een individueel gesprek met een wethouder

blijkt nog nauwelijks mogelijk. Het gemeentebestuur maakt dagelijks werk van het opstellen van nieuw beleid. En dat presenteert zij sinds een jaar in digitale bijeenkomsten.
Natuurlijk wordt je mening op prijs gesteld, maar dan wel via de vele digitale werksessies. En voor meerdere politieke partijen geldt, fysiek vergaderen doen we later. Nu slechts digitaal.
We zijn het overzicht inmiddels kwijt van alle beleidsvoornemens. Zeer afstandelijk en weinig transparant.

Hoe anders ging het bij belangrijke meetings voor corona tijd in Wijbosch. Bij een belangrijke meeting kon je rekenen op 100-150 deelnemers bij belangrijke issues. Soms zelfs een 200-tal aanwezigen. De betrokkenheid van de Wijbossche bevolking is erg groot.
En nu, bij een mogelijke vestiging van windturbines in Wijbosch, een onderwerp dat enorm leeft onder de omwonenden bereiken we slechts 60 deelnemers? Alles loopt via de digitale weg. Niet iedereen kan hiermee omgaan! En dat dit anders kan en moet staat voor ons buiten kijf. Waarom niet uitstellen tot na de Corona?

<u>Hoe zou het moeten?!</u>
Laat al die externe bureaus die denken verstand te hebben van burgerparticipatie, buiten de deur. Zij vergroten de afstand tussen de gemeente en haar inwoners alleen maar. De routeplanning windenergie is nodeloos abstract en ingewikkeld. Dit kan veel eenvoudiger. Met gezond verstand, de intentie om eruit te willen komen en open communicatie, kom je een heel eind.
Neem elkaar serieus, pak de telefoon en ga in gesprek, wissel meningen en argumentaties uit en probeer tot een consensus te komen. Je hoeft het niet altijd met elkaar eens te zijn. Maar je kunt het wel eens worden over de te volgen koers.
Ga, voorafgaand aan de invoering van de Omgevingswet, aan de gang in de geest van deze wet. Een wet die meer verantwoordelijkheid legt bij de burgers zelf, waarbij de bedoeling is dat met lokale initiatieven oplossingen worden gevonden voor maatschappelijke problemen en dat burgers zelf direct invloed hebben op hun leefomgeving. Goede burgerparticipatie is een instrument om informatie te vergaren maar ook om daadwerkelijk binding te krijgen met de inwoners.
Burgers die direct betrokken worden bij wetgeving, in een adviserende of uitvoerende rol, hebben het gevoel dat er écht naar ze wordt geluisterd. Maar ook voor bestuurders is het een hele goede manier om te laten zien dat ze niet boven maar tussen de mensen staan en dat aantonen door middel van burgerparticipatie de wetgeving aan te passen aan de mensen en hun wensen!

**In januari 2020 werd bekend dat dit gebied zoekgebied is voor windturbines en zonnepanelen. Omwonenden hebben een actiegroep opgericht welke later een stichting is geworden. Velen bleken tegenstander van aantasting van dit natuurgebied. In mum van tijd werden meer dan 1000 handtekeningen overhandigd aan het gemeentebestuur.*